

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

Super leadership of school administrators affecting competency of Thai teacher in 21st century
under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1

ธัญญ์ณภัท มณีพันธ์วงศ์¹ ดร.ธีรวุธ ธาดาตันติโชค² รองศาสตราจารย์ ดร. พิชญ์ภา ยืนยาว³

Thannaphat Maneephanwong¹ Dr.Theerawoot Thadantichok² Assoc. Prof. Dr. Pitchayapa Yuenyaw³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 และ 3) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 313 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย มีค่าความตรงด้านเนื้อหา เท่ากับ 0.67 -1.00 ค่าความเที่ยงด้านภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและด้านสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้ปกครอง การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองด้วยการสร้างคณะทำงาน การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการดำเนินอย่างสร้างสรรค์ การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก และการแสดงตนเป็นแบบฉบับให้ผู้ตามเป็นผู้นำตนเอง ตามลำดับ
2. ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ การเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง การจัดการเรียน การสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การข้ามวัฒนธรรม การทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การวัด ประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล และคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ ตามลำดับ
3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้ปกครอง (X₇) การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X₃) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X₁) และการสร้างรูปแบบ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, สมรรถนะของครู

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹Master of Education in Educational Administration Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{2,3}Course teacher in Master of Education in Educational Administration Faculty of Education Nakhon Pathom Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ธัญญ์ณภัท มณีพันธ์วงศ์, krumaewptbk@gmail.com

รับเมื่อ 15 มกราคม 2564 แก้ไข 25 กุมภาพันธ์ 2564 ตอปรับ 27 กุมภาพันธ์ 2564

ความคิดในทางบวก (X_4) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}_{tot} = 2.08 + 0.21 (X_7) + 0.12 (X_3) + 0.10 (X_1) + 0.10 (X_4)$

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the level of Super leadership of school administrators 2) study the level of competency of Thai teacher in 21st century 3) analyze super leadership of the school administrators affecting competency of Thai teacher in 21st century under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1. The sample was 313 government teachers in schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, derived by proportional stratified random sampling as distributed by district. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher with the content validity between 0.67 – 1.00. The internal consistency reliability coefficients were 0.98 for Super leadership of the school administrators and 0.98 for competency of Thai teacher in 21st century. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression.

The findings of this research were as follows:

1. Overall and in specific aspects, super leadership of the school administrators was at a high level. Specific aspects were facilitate self-leadership culture, promote self-leadership trough teamwork, become a self-leader, facilitate self-leadership through reward and constructive reprimand, self-set goals, create positive thought patterns and model self-leadership.

2. Overall and in specific aspects, competency of Thai teacher in 21st century was at a high level. The specific aspects were morality and professional ethics, coaching and facilitating, student-centered teaching, cross cultural awareness, teamwork and professional learning community, formative evaluation taking into individual learner difference and computing and ICT literacy.

3. The school administrators' super leadership in the aspects of facilitate self-leadership culture (X_7), self-set goals (X_3), become a self-leader (X_1) and create positive thought patterns (X_4) together predicted competency of Thai teacher in 21st century at the percentage of 55.40 with statistical significance level of .05.

The regression equation was $\hat{Y}_{tot} = 2.08 + 0.21 (X_7) + 0.12 (X_3) + 0.10 (X_1) + 0.10 (X_4)$.

Keywords: Super Leadership, Teacher Competency, 21st Century

ภูมิหลัง

การเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ส่งผลกระทบทำให้การศึกษาไทยได้รับผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ควบคู่กันไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจึงเป็นกุญแจสำคัญของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เพราะเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการก้าวออกไปสู่สังคมของโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถและเจตคติ อันเป็นสิ่งที่ช่วยสร้าง

ให้เกิดสมรรถนะของครูผู้สอน ซึ่งการที่ครูผู้สอนจะมีสมรรถนะสูงได้จะต้องเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดเป็นความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังที่จุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลัก ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี (2560, หน้า 15) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน ที่มุ่งเน้นการ พัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต ตลอดจนการพัฒนาทักษะให้ สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัย ตามความเหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้นการที่สมรรถนะครูจะพัฒนาได้ต้องอาศัยภาวะผู้นำซึ่งเป็นความสามารถและอิทธิพลของ ผู้นำที่สามารถสร้างความเป็นผู้นำให้แก่บุคคลอื่นได้ ด้วยการทำตนเองให้เป็นแบบอย่างและให้ความคิดเห็นเสนอแนะ ตลอดจนช่วยสนับสนุนสร้างผู้นำใหม่ขึ้นมาให้เกิดขึ้นจากตัวของผู้บริหารหรือผู้นำเอง ซึ่งหากผู้นำคนใดสามารถกระตุ้น หรือส่งเสริมให้ผู้ตามสามารถคิดสร้างงานได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องได้รับการชี้แนะหรือบังคับบัญชาจากผู้บังคับบัญชา ผู้นำคนนั้นจะนับว่าเป็นผู้ที่มี “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ” ปัจจุบันถือว่าภาวะผู้นำชนิดนี้มีความสำคัญมากต่อการทำงานใน องค์กรหรือสถานศึกษา เนื่องจากบริบทขององค์กรหรือสถานศึกษานั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ส่งผลให้ผู้ตามมี ทักษะความสามารถ มีความมั่นใจ รับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน จนสามารถที่จะมีความเป็นผู้นำในตนเองเพื่อร่วมกัน ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือสถานศึกษา

จากนโยบายนครแห่งคุณภาพการศึกษาของสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่ให้ ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการ สอนและเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรม ส่งเสริมการดำเนินการนำนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่การปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาโดยกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาสมรรถนะ ประจำสายงานของครูและส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวได้ว่าสมรรถนะของครูไทยใน ศตวรรษที่ 21 จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันที่มีการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ ผู้เรียนได้มีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของ ปารณีย์ ดอนอินทร์พย์ (2560, หน้า 49) ที่ได้ ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า สมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษา อยู่ระดับ มากทั้งในภาพรวมและรายวิชาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การพัฒนาผู้เรียน การจัดการชั้นเรียน และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำของผู้นำนอก จากจะส่งผลต่อสมรรถนะของครูแล้วยังส่งผลกระทบต่อโดยตรงไปถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่ถือเป็นหัวใจหลัก ของการศึกษาอีกด้วย

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าสิ่งสำคัญดังกล่าวในการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและบุคลากรที่มีทักษะความสามารถ จนสามารถ เป็นผู้นำในตนเองได้นั้น อาศัยความเป็นนักคิด นักวิเคราะห์ ยุทธวิธีและเทคนิค ตลอดจนความสามารถในการคาดการณ์ และสร้างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะช่วยส่งเสริมสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ได้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยภาวะผู้นำของผู้นำองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมช่วย โดยที่ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการ เป็นต้นแบบและเป็นผู้นำให้คนอื่นไปสู่เป้าหมายร่วมกันที่ได้กำหนดไว้ รวมไปถึงจนถึงสามารถในการเป็นตัวกลางหรือ ผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถชี้แนะและนำพาองค์กรให้ไปสู่เป้าหมาย

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารให้สามารถ

พัฒนาครูในองค์กรของตนให้มีสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพและนำพาองค์กรให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด

คำถามการวิจัย

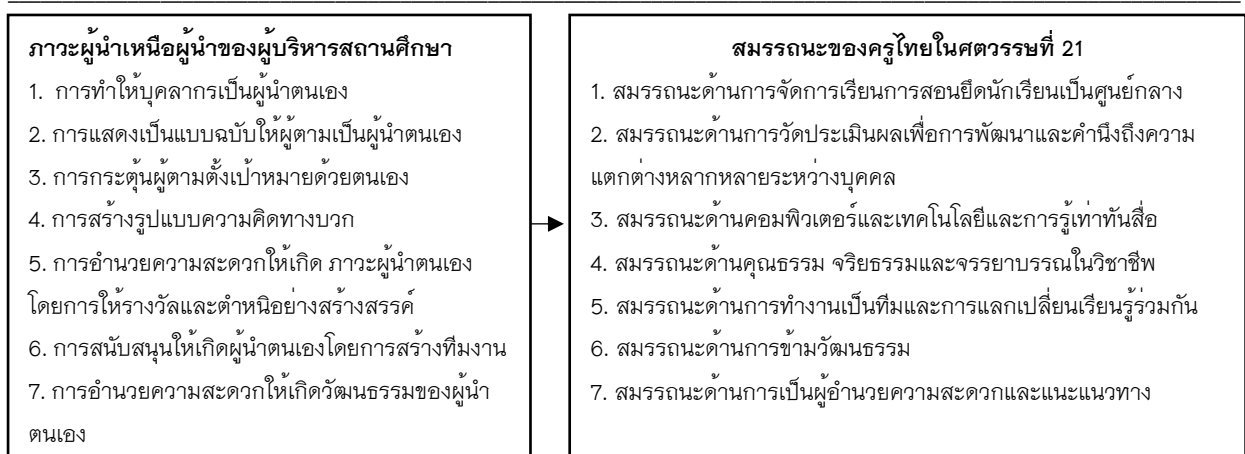
1. ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นอย่างไร
2. ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เป็นอย่างไร
3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อย่างไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
3. เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำตัวแปรมาใช้ศึกษาในงานวิจัยนี้ ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของ Manz & Sims 2001 อ้างถึงใน พิชญภา ยินยาว (2561, หน้า 135-138) ประกอบด้วย 1) การทำให้บุคคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2) การแสดงเป็นแบบฉบับให้ผู้อื่นตามเป็นผู้นำตนเอง 3) การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4) การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัล และตำหนิอย่างสร้างสรรค์ 6) การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน และ 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิด วัฒนธรรมของผู้นำตนเอง สำหรับตัวแปรตาม สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดของ ฉัตรชัย หวังมีจงมี (2560, หน้า 53-59) ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) สมรรถนะด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล 3) สมรรถนะ ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีและการรู้เท่าทันสื่อ 4) สมรรถนะด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ 5) สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 6) สมรรถนะด้านการข้ามวัฒนธรรม และ 7) สมรรถนะด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,681 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 จำนวน 313 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan, 1970, อ้างถึงใน สุวิมล ติरणานท์ (2553, หน้า 179) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) กระจายตามที่ตั้งของอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง มี 3 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อความเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและวิทยฐานะ
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรต้น แบ่งออกเป็น 7 ด้าน เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ
3. แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตัวแปรตามแบ่งออกเป็น 7 ด้าน เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 313 ฉบับ พร้อมหนังสือ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.76
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่
2. ค่าร้อยละ
3. ค่าเฉลี่ย
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

(Simple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเองอยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองด้วยการสร้างคณาจารย์ และการแสดงตนเป็นแบบฉบับให้ผู้อื่นตามเป็นผู้นำตนเอง อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังตาราง 1

ตาราง 1 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในภาพรวม

(n = 306)

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	4.39	0.52	มาก	3
2. การแสดงตนเป็นแบบฉบับให้ผู้อื่นตามเป็นผู้นำตนเอง	4.36	0.55	มาก	7
3. การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	4.38	0.53	มาก	5
4. การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก	4.36	0.53	มาก	6
5. การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิอย่างสร้างสรรค์	4.39	0.52	มาก	3
6. การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองด้วยการสร้างคณาจารย์	4.39	0.51	มาก	2
7. การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	4.40	0.53	มาก	1
รวม	4.38	0.47	มาก	

2. สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ อยู่ในลำดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ การเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง และคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ อยู่ในลำดับสุดท้าย ดังตาราง 2

ตาราง 2 สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
ในภาพรวม

(n = 306)

สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	4.51	0.46	มากที่สุด	3
2. ด้านการวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่าง หลากหลายระหว่างบุคคล	4.46	0.44	มาก	6
3. ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ	4.45	0.48	มาก	7
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ	4.59	0.41	มากที่สุด	1
5. ด้านการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.47	0.43	มาก	5
6. ด้านการข้ามวัฒนธรรม	4.48	0.42	มาก	4
7. ด้านการเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง	4.51	0.40	มากที่สุด	2
รวม	4.50	0.36	มาก	

3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองและการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 โดยสามารถรวมกันทำนายได้ร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ในภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
Regression	4	22.41	5.60	93.39*	.00
Residual			301	18.05	0.06
Total				305	40.46

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ ค่าคงที่	b	Beta	SE _b	t	Sig
การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X ₇)	0.21	0.32	0.05	4.35*	.00
การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X ₃)	0.12	0.17	0.05	2.34*	.02
การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X ₁)	0.10	0.15	0.05	2.13*	.03
การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (X ₄)	0.10	0.14	0.05	2.02*	.04

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

R = 0.744 R² = 0.554 SEE. = 0.244

อภิปรายผลการวิจัย

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองด้วยการสร้างคณะทำงาน การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการดำเนินอย่างสร้างสรรค์ การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก และการแสดงตนเป็นแบบฉบับให้ผู้ตามเป็นผู้นำตนเองตามลำดับ ทั้งนี้เพราะภาวะผู้นำเหนือผู้นำมีความสำคัญต่อผู้บริหารเป็นอย่างมากยิ่ง ผู้บริหารที่สามารถสร้างหรือพัฒนาผู้ตามให้สามารถเป็นผู้นำตนเองได้ ด้วยการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ยั่งยืนขององค์กร คอยกระตุ้นให้บุคลากรรู้หน้าที่ของตนเอง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและใช้พลังในการขับเคลื่อนองค์กร การสร้างระบบปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มุ่งเน้นให้บุคลากรมีการพัฒนาเตรียมความพร้อมที่จะขึ้นเป็นผู้นำ ช่วยเหลือให้บุคลากรสามารถกำหนดเป้าหมายได้ด้วยตนเอง หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่เหมาะสมย่อมนำไปสู่การพัฒนางานด้านการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพได้ต่อไป ดังที่ พิชญานา ยืนยาว (2560, หน้า 285) ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา ด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์คือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเหนือผู้นำจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถและศักยภาพการบริหารสถานศึกษาในการสร้างคนให้เป็นผู้นำตามแบบอย่างที่ต้องการอย่างยิ่ง ด้วยการสร้างผู้ตามให้เป็นผู้นำตามแบบฉบับของผู้นำและกระตุ้นให้ผู้ตามให้สามารถเป็นผู้นำด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพรัตน์ ศรีคราม (2562, หน้า 80) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหากจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้น โดยเป็นการทำให้บุคลากรได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นที่น่าพอใจในทิศทางที่เหมาะสมและเป็นแนวทางปฏิบัติทางตนเอง โดยผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่สนับสนุน แนะนำส่งเสริมและให้กำลังใจกับบุคลากรทุกชั้นตอนต้องปฏิบัติด้วยการทำให้บุคลากรสามารถเป็นผู้นำตนเอง ทำให้เกิดแนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่จะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรมากขึ้น

2. สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง การจัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การข้ามวัฒนธรรม การทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล และคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรม ความสามารถหรือประสิทธิภาพของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่สามารถปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในหน้าที่ครูให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนานักเรียนให้เข้าสู่ในศตวรรษที่ 21 โดยครูต้องมี

การประพฤติปฏิบัติตนของครูที่ถูกต้องตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครูในการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียนและสังคม เปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทำหน้าที่วางแผนจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเข้าสู่ในศตวรรษที่ 21 ตามต้องการได้ ดังที่ ชรอยวรรณ ประเสริฐผล (2556, หน้า 51) ได้สรุปว่า สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครูซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะครูเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการจัดการศึกษา มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน อบรมขัดเกลาและให้คำแนะนำ มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้เรียน ดังนั้นขีดความสามารถหรือคุณลักษณะของครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายหรือคาดหมายคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของครูให้มีความรู้ ทักษะคุณลักษณะตลอดจนเจตคติที่ดีต่อความเป็นครูและวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่นทมส ประสาทร์ (2560, หน้า 15) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน จะเห็นได้ว่า สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องของการปฏิบัติตนของครูที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะครูเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนอบรมขัดเกลาและให้คำแนะนำ มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้เรียน ดังนั้นครูจึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถให้มีความรู้ ทักษะคุณลักษณะตลอดจนเจตคติที่ดี จึงจะสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรตามต้องการได้

3. ภาวะผู้นำเหนือของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวกที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถทำนายสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้ร้อยละ 55.40 ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำเหนือผู้นำนั้น เป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการสร้างหรือพัฒนาผู้ตามให้สามารถเป็นผู้นำตนเองได้ นำไปสู่การพัฒนาทางด้านการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดภาวะผู้นำในตนเองของบุคลากรตามมา ด้วยการที่ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ในการทำงาน ตลอดจนวางวัตถุประสงค์ให้ครูเกิดความมุ่งมั่นในการปรับปรุงพฤติกรรมการทำงาน โดยอาศัยการสร้างแรงจูงใจให้ครูเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมด้วยการมอบหมายงานหรือหน้าที่ที่ความรับผิดชอบให้อำนาจตัดสินใจ นำไปสู่การพัฒนาและการปฏิบัติงานตามผลลัพธ์ที่ต้องการย่อมส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิน ชูชาติ (2559, หน้า 162) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัจจัยด้านการพัฒนาตนเอง ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาและปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีประสิทธิภาพในการทำนายร่วมกันต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรีได้ร้อยละ 55.10 แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเหนือผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อครูในสถานศึกษาอย่างมีการสร้างแรงบันดาลใจ ให้กำลังใจเป็นการเสริมแรงแก่ครู

มีการสนับสนุนให้ครูรู้หน้าที่ของตนเองและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนองค์กร รวมไปถึงการปรับปรุงพฤติกรรมในการทำงานให้ดีขึ้น โดยภาวะผู้นำเหนือผู้นำทั้งหมดนี้ส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะการทำงานของครูให้มีสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ที่ทำให้ครูมีความเป็นผู้นำที่ตั้งเป้าหมายในการที่จะเรียนรู้และปรับตัวให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของการแสดงตนเป็นแบบฉบับให้ผู้ตามเป็นผู้นำตนเอง นอกจากนี้ผู้บริหารควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของครูและควรมีการส่งเสริมให้ครูรู้สึกมั่นใจและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนครูให้เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อให้กับครู นอกจากนี้ครูควรพัฒนาตนเองในเรื่องของการสร้างสื่อ นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีได้อย่างหลากหลายและครูควรมีคอมพิวเตอร์ สื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้หรือวัดและประเมินผลกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องของการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรชัย หวังมีจงมี. (2560). การศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุสมรรถนะของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21:

การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชน

ประเภทสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชื่นกมล ประสาทร์. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 4 (1). 15.

เทพรัตน์ ศรีคราม. (2562). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ปารณีย์ ดอนอินทร์พย์. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ คม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พิชญาภา ยืนยาว. (2560). ผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษา. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ*, 11(1). 2843-2857.
- _____. (2561). ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา. เอกสารประกอบการศึกษา รายวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- วดีน ชูชาติ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน แห่งศตวรรษที่ 21 จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. (2563). แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ นครแห่งคุณภาพการศึกษา. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุวิมล ติรกานนท์. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.